

Balla Péter

Lekció: Zsolt 31,1-17

Textus: Zsolt 31,16a

Kedves Testvérek!

Az egyházi év rendjében újra meg újra hasonló textusokkal találkozunk, majdnem ugyanazokat az énekeket énekeljük évről évre ugyanazon az ünnepeken. Fontos, hogy átéljük az ünnepet, hogy megújítsa, egy új életszakaszra elindítsa életünket, viszont jól tudjuk, hogy valójában az ünneptelen félévben, a hétköznapiakban, a nem kiemelkedő eseményekkor is ugyanúgy érvényesek ezek az Igék. Egy nagy igehirdető mondta, hogy minden vasárnap húsvéti prédikációt kellene mondanunk – abban az értelemben, hogy Jézus feltámadt – erről kell bizonyosságot tennünk minden vasárnapon. Mégis, amikor például a „Várj ember szíve készen...” kezdetű éneket meghalljuk, azt hiszem, mindnyájunknak adventi hangulata támad. Van helye az életünkben az ünnepek ismétlődésének. Most mégsem egy megszokott adventi textust hozok a Testvérek közé, hanem az ószövetségi napi Igénk egy részletét, a 31. zsoltárból, amelyet azonban szeretném, ha mi most adventi zsoltárként olvasnánk. *„Életem ideje kezdedben van”* – vallotta a zsoltáros. Ezt a textust szeretném kifejtteni úgy, hogy a zsoltár többi részletére is vissza-visszautelek. Általában az új fordítású Bibliát szoktam felolvasni istentiszteleti közösségben, most mégis a revideált Károli fordításból idéztem textusunkat. Az új fordítás találó, és mégis néha úgy érzem, hogy inkább értelmező parafrázist ad. Itt hadd legyünk most ismét egy kicsit közelebb az eredeti szöveghez. Az új fordítás azt mondja ugyanis ezen a helyen, hogy: *„Kezdedben van sorsom”*. A Biblia eredeti nyelvén itt az „idő”, az „alkalom” kifejezés szerepel többes számban. Jó a parafrázis, mert ha minden időm, ha életemnek minden alkalma Isten kezében van, akkor a sorsom is Isten kezében van. Itt mégis a régi, talán többünknek ismerősebb fordítást hoztam közénk: *„Életem ideje kezdedben van”*. Miért adventi ez a zsoltár számunkra? A zsoltárokat a szerint szoktuk tipizálni, hogy ki szólal meg, és milyen jellegű mondanivalóval fordul Istenhez. Ezt a zsoltárt általában az egyéni panaszzsoltárok közé soroljuk. De e zsoltár is példázza, hogy kategóriáink sosem tökéletesek, mert nem fednek le mindent: e zsoltárban nem csak panasz hangzik fel. Én sokkal inkább a bizalom zsoltárá-

nak nevezném. Dávid a zsoltár elején is, a közepén és a végén is megvallja, hogy Istenbe veti bizalmát.

„Életem ideje kezében van.” Hogyha valakinek az élete minden alkalma oda van helyezve Isten kezébe, az ilyen ember a mindig adventben élő ember. Az ilyen hívő ember nem csak várja a majdan eljövő Isten Fiát, hanem az Ő jelenlétében él. A mindenkori advent zsoltára ez. Az állandó Istenkapcsolat zsoltára. Gyűjtsük egybe ennek a zsoltárnak néhány gondolatát azzal a céllal, hogy ebben az adventben is eljöhessen hozzánk Jézus, és hogy amikor az Ő első eljövetele megünneplésére, a karácsony ünnepére készülünk, az a mi folyamatos Isten-kapcsolatunk adventi időszaka legyen! Figyeljünk erre: hogyan éli át a zsoltáríró Dávid az Úr eljövetelét, jelenlétét, közelségét a saját életében?

I.

A zsoltáros első kérése: *„Ne szégyenüljek meg soha; igazsággal szabadíts meg engem”* (2. v.). Látszólag csak magáról szól itt a zsoltáros. Mi lenne az ő szégyene? Az, ha az ő Istenről való bizonyágtételében szégyenülne meg. Vereséget szenvedne az üldözőitől. Az ő Isten-hite lehetne akkor gúny tárgyává. Ahogy jeleztem, ez inkább egy egyéni zsoltár, én mégis hadd tekintsem ezt a mindenkori egyéni hívő ember, és így most a mi közösségünk életének is igei, zsoltáros alapjának. Tehát mindannyiunk nevében hadd mondjam így: ellenségek támadásainak vagyunk kitéve. Ne magunkra figyeljünk ebben a helyzetben! Isten neve gúnyoltatik meg, ha mi alulmaradunk. *„Ne szégyenüljek meg!”* – ezzel a kéréssel Dávid valójában nem csak magáért imádkozik. Mintha ezt mondaná: „Istenem, Rólad tettem bizonyágot, Téged vallottalak meg, mutasd meg, hogy Te valóban vagy, jelen vagy, itt vagy, hogy ne lehessen az én legyőzésem által a Te nevedre dicstelenséget hozni!”

„Igazsággal szabadíts meg engem!” Azzal a teljes – egyetlen szóval alig lefordítható – isteni valósággal, amiben benne van az Ő igaz volta és az Ő akaratának megfelelő életünk is. Ennek értelmében csak Ő igaz, és Ő mégis az igazságának megfelelő életet várja el tőlünk. Igazságával megszabadít. Résztet az Ő igazságában. Ószövetségi gyökerű, de újszövetségi kifejezéssel élve a „megigazításra” utalok: ott is nem rólam, hanem az engem megigazító Istenről van szó. Te igaz vagy, ezért igazíts meg engem is, Uram!

A zsoltáros első kérése tehát egy önmagán túlmutató kérés: Uram, ne engeddd, hogy megszegyenüljek! Azaz: ha Hozzád ragaszkodom, ha én azt

vallom, hogy itt vagy, akkor jelenj is meg, hogy mások ne gúnyolhassanak!
Ne szégyenüljön meg a Rólad szóló bizonyágtételem!

II.

A zsoltáros második kérése: *„Hajtsd hozzám füledet”* (3. v.). Nagyon emberi kép ez – antropomorf, ahogy szoktuk mondani –, de számomra nagyon kedvessé vált. Éppen a közelséget akarja kifejezni. Megvallom, hogy sokszor, amikor imára kulcsolom a kezem, magamban egy nagyon távoli személyre gondolok, amikor Istenhez szólok. Az éteren át valahová eljut majd az imádságom. A zsoltáros úgy imádkozik, mintha Isten fülébe süghatná a kérését. Isten ennyire közel jön hozzánk. Ez az igazi advent, amikor az imádságom nem elszáll valahová a levegőbe, hanem Isten jelenléte annyira valós, Ő annyira eljött, közel jött, hogy talán – a zsoltáros szavával – így képzelhetem el: a fülébe sügom az imádságomat. A harmadévvvel egy évfolyam-bibliaórán egyszer külön is felmerült közöttünk a kérdés: hogyan lehet Isten léte felől megbizonyosodni? Ki-kü közülünk személyesen hogyan tudná megfogalmazni: miért biztos számomra, hogy Isten létezik? Többünknek egymáshoz hasonlóan ez volt a válasza: mivel Isten olyan természetesen jelen van az életemben, mint ahogyan akár egy évfolyamtársam, ezért Ő nem szorul különösebb bizonyítékokra. Az én szeretett tanzéki elődöm egy korábbi könyvében (*„Ki a mi Istenünk?”*), amikor Istenről tett bizonyágot, így fogalmazott: Ne Isten létét akard másoknak bizonygatni! Mutass rá az Ő jelenlétére, mert akinek jelenlevő Istene van, ott fölöslegessé válik minden istenbizonyíték! Ha olyan közeli Urad van adventben, akinek a fülébe lehet suttogni az imádságaidat, akkor – az amúgy újra meg újra bennem is és bennünk is felmerülő kételyekre is – bizonyosságot adó választ kapok Tőle, mert a jelenléte a legnagyobb bizonyága az Ő létének. Emberi a kép, de hadd legyen eljövendő imádságainkban mindig előttünk: *„Hajtsd hozzám füledet!”*

III.

A zsoltáros következő kérése is egy kép: *„légy nékem erős kőszálam, erődített házam”* – mondja a harmadik versben, majd hasonlóan folytatja a negyedik versben is: *„Mert kősziklám és védőváram vagy te”*. Mai kifejezéssel élve: sokszor úgy érezzük, hogy kicsúszik lábunk alól a talaj. *„Kőszikla”* az adventi zsoltár Istene a mi számunkra. Arról is beszélgettünk diákokkal, hogy amikor elkezdünk tudományos könyveket is olvasni a Szentírásról, akkor felmerül a szerzőség kérdése. Egyes kutatók szerint nem az volt egy-egy bibliai könyv szerzője, akiről eddig a hagyományból tudtam. Eljutunk

a hitünkre föltett kérdésekig. Mi biztos a hitemből, hogyha a más részletkérdésekről vallott nézeteimben elbizonytalanodtam? Isten kősziklára enged állni tanulmányaink között is, sőt Ő maga a kősziklánk! A kétségek újra meg újra föltámadhatnak. A kérdéseket fel is kell tennünk. Ez az őszinte tudományos munkásságunkhoz hozzátartozik. De éljünk majd januárban, a vizsgaidőszakban is – így mondom: ebben a maradandó adventben – azzal a bizonyossággal, hogy az Élő Isten megváltó munkája alapján lábaink mindig kősziklán állnak. Megdönthetetlen, bizonyos valóság az, hogy Isten az Ő Fiát föláldozta értem. Sok minden tartozik a közömbös kérdések, az „adiafora” sorába. Hogyha kételyek merülnek föl bennem, valljam meg őszintén azokat, de legyen mindig biztos a válasz erre a kérdésre: Megváltott-e már az én Uram? Igen, Krisztus megváltott engem! Legyen mindennapi megtapasztalásom, hogy Isten kősziklára állítja hitéletemet, igelátásomat, Krisztus-követésemet.

Azonban ez így önmagában egy nagyon statikus kép volna. Ha csak ez lenne a zsoltárban, akkor félreérthetnénk úgy, hogy meg lehet állni a keresztyén életúton. Jó dolog a kősziklára állni, de az még mindig csak egyhelyben állás lenne. Ezért fűzi hozzá Dávid: „vezess hát engem a te nevedért és vezérelj engemet” (4. v.). A védettség, az elrejtettség látszólag passzívva tehet, de ha csak megőrizni akarnám a hitemet, akkor előbb-utóbb elkezdeném elveszíteni is. Sokszor szoktuk az Újszövetségben is a növekedés igéivel felhívni a figyelmet arra, hogy a keresztyén életben is – mint az újszülött életben – folyamatosan növekednem kell. Jaj, ha a hitben hosszútávon csecsemő maradnék! Uram, vezess előre! Járj előttem, mutasd Te az utat! A keresztyén hitben, az adventben akkor van igazi élményünk a hozzánk eljövő Istenről, Isten Fiáról, ha számunkra ez az Isten az előttünk járó Úrrá is válik. Ama újszövetségi Jó Pásztorra, aki az ő nyája előtt halad. Sőt, aki maga az út (Jn 14,6). „Vezess hát engem!” Kérjük erre adventben a hozzánk eljövő Urat.

IV.

A zsoltáros következő kérése: „Ments ki engem a hálóból, amelyet titkon vetettek nékem” (5. v.). Nem csak olyan veszélyek leselkednek ránk, amelyeket előre jól láthatunk. Vall ezekről is a zsoltáros még bővebben a zsoltár fel nem olvasott, további részeiben. Valóságos üldözőkre is utal Dávid – akár a saját, akár más „Isten embere” személyes élményéből. Ezek ellen is csak Isten védhet meg, de ezeknek megvan az az előnye, hogy legalább egy kicsit számíthatok rá: ha támadnak, a védekezésben felkészülhetek. De van olyan támadás is, amely olyan, mint egy titkon vetett háló, amelybe, ha be-

lelépek, akkor derül ki, hogy törbe csaltak. A zsoltáros erre gondol, amikor ezt mondja: *„Ments ki engem a hálóból, amelyet titkon vetettek nékem!”* Az első évfolyamon újra meg újra el szoktam mondani, amikor a Miatyánkot megtanuljuk, hogy én úgy értem ezt a kérést: „ne vigy minket kísértésbe”, hogy ez azt is magába foglalja, hogy „ne engedj be a kísértésbe!” Ne engedd, hogy olyan helyre kerüljek, ahol majd elbotlom, ahol botránkozásommá lesz a kísértés. Vissza-visszatérő téma a Mikulás-ünnepeken a Sátán, a pokol. Helyes ez – legalább abból a szempontból mindenképpen, hogy egy kicsit önkritikussá tesz bennünket. A humor eszközével óv attól, hogy túllontúl sokat foglalkozzunk vele. Valaki egyszer így fogalmazott: aki túl sokat foglalkozik a Sátánnal, azon ez meg fog látszani, előbb vagy utóbb kiül az arcára. Remélem, nem ilyen arcú embereknek látjuk egymást itt a Teológián, de tény és való, hogy a Sátánnal való túlzott foglalkozás önmagában veszélyeket hordoz. Kell egyfajta derű, egy kis távolságtartás. De a másik véglet is hiba lenne, Testvéreim! Vereségeket fogunk elszenvedni, hogyha nem számolunk azzal, hogy van egy olyan gonosz hatalom, amely hálót, tört akar vetni élénk. Amely nagyon örül annak, hogyha nem látjuk őt, hogyha nem veszünk róla tudomást, mert akkor tudja alkalmazni a mesterkedéseit, ravaszkodásait velünk szemben. Pál apostol az efezusiaknak írt intése nekünk is szól: fel kell öltöznünk Isten minden fegyverét, hogy a gonosz minden ravaszágával, módszerével („metódusával”) szemben megállhassunk (Ef 6,11). Az ilyen nem könnyen átlátható török, csapdák, hálók ellen is a hozzánk eljött, adventi Úr ad védelmet, Ő őríz meg ezektől.

V.

Végül a zsoltáros utolsó kérése valójában már a bizalom megerősítésének vallomása: *„Kezredre bízom lelkemet, te váltasz meg engemet, oh Uram, hűségese Isten”* (6. v.). A Testvérek tudják, hogy van kisgyermek is a családjukban, ezért még mindig szokás, hogy esti imákat mondunk – természetesen remélem, hogy ez megmarad akkor is, ha felnőnek. Akkor már maguktól kell elmondaniuk az esti imát. Amikor ezt a verset olvasom a zsoltárban, mindig ez jut eszembe: ez olyan, mint egy gyermek esti imája. Nagyon hasonló szavakat mondott a mi Urunk Jézus is a kereszten: *„Atyám, a te kezedbe teszem le az én lelkemet”* (Lk 23,46). Talán Jézus is erre a zsoltárra utalt. István vértanú is a megkövezése, halála előtt ezt mondta: *„Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet”* (ApCsel 7,59). Visszhangzik a halálára készülők mártírban is a gyermeki zsoltár: *„Kezredre bízom lelkemet, te váltasz meg engemet, oh Uram, hűségese Isten!”*

Ha adhatok ma is egy „házi feladatot”, este fejezzük be ezt a napunkat – sőt majd az advent elmúltával más-más estéinket is – így: az Isten, az Atya kezére helyezzük az életünket. Ha életünk minden ideje, minden alkalma az Ő kezében van, akkor állandó adventben élünk. Így legyen! Ámen!